

14
DISPUTATIO JURIDICA
DE
RAPINA,

Cr. 9 num. 61.
1640, 2 /

Quam
Duce Christo,

Indultu Magnifici atq; Nobilissimi Jctorum
in inelytâ Salanâ Ordinis,

P 495

SUB PRÆSIDIO
VIRI

Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi, atq;
Excellentissimi,

DN. ZACHARIÆ Prueschencken
JCTI EXIMI, CONSILIARII SAXONICI
gravissimi, Pandectarum Professoris meritissimi,

Curia item Provincialis & Scabinatus Adfessoris spe-
tatissimi; Dn. Præceptoris, Patroni ac Promo-
toris sui continuo observantia & ho-
noris cultu reverenter
prosequendi:

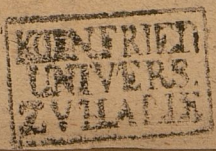
Publico Eruditorum examini subjicit

FRIDERICUS Freiesleben/ Eisenbergensis.

In auditorio Jctorum.
Ad diem Novembr.

JENÆ,
PRELO LOBENSTEINIANO.
ANNO cto loc XXXX.

30

DISSENTATION JURIS

PAULINA

DAVID HARTMANN

LEHRER AM GYMNASIUM

IN WÜRZBURG

VERLEHRT AM 17. SEPTEMBER 1871

BEI DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

BEI DER RECHTSFACULTÄT

BEI DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

BEI DER RECHTSFACULTÄT

BEI DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

BEI DER RECHTSFACULTÄT

BEI DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

BEI DER RECHTSFACULTÄT

BEI DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

BEI DER RECHTSFACULTÄT

BEI DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

BEI DER RECHTSFACULTÄT

BEI DER UNIVERSITÄT WÜRZBURG

BEI DER RECHTSFACULTÄT

IN NOMINE DOMINI
nostri Jesu Christi.

Præloquium.

Ita omninò est: Quemadmodum
miles per lusoria certamina se pugnae
præparare assolet: Sic Jurium cultores
prudentiæ civili, & rerum agendarum
arenæ per frequentiam disputationû
assuescieri oportet. Verissimè namq; in has quadras,
quod Artabanus apud *Herodotum in Solym. lib. 7. de*
Principum ac Magnatum consultationibus pronun-
tiam; nisi diversæ inter se dicantur sententiæ, non posse
quem eligere saniozem, sed necessum habere, quæ di-
cta sunt, tenere: At cum plures & diversæ prodiæ fue-
rint opiniones, licere verum à falso, ceu aurum pu-
rum à scoriis discernere. Cogitanti autem mihi, ec-
quam potissimùm juris materiam sub disputationis in-
cudem revocarem, ea cum primis meo arrisit palatui,
quæ detestandum *Rapina* crimen penicillo suo adum-
bratum, & vivis quasi coloribus depictum exhiberet;
tùm quia satis est quotidiana, hoc præsertim licentio-
sissimo Martis seculo, quo prædonibus atq; piratis om-
nes totius Europæ anguli velut Amaltheæ cornu sūt
repleti; tum quia, cum utilitate admirandâ, suas quoq;
difficultates conjunctas habet. Ne autem hîc velut per
vastum agrum vagus palari videar, hosce intra termi-

nos discursum meum coercebo, consideraturus Rapi-
pinam & ut *perpetrandam*, & ut *perpetratam*, *Perpetran-*
dam in genere & in specie. In genere, tum in definitio-
ne sua, tum divisione. In specie, per causam Efficien-
tem, Objectum, & Formam explicando. *Perpetratam*, ra-
tione Effectus, & pœna, tum *Ordinarie*, tum *Extraordina-*
ria. Incipit ergò feliciter.

THESIS I.

uandoquidem solenne hoc obtinent
Icti, ut quoties rem arduam & intricatam aggre-
diuntur, toties eandem primò omnium à defini-
tione auspicientur; meritò & ego eorum insistens
vestigii, disputationis meæ initia à definitione
arcessam.

II. *Definitio* autem vel *Nominis* est, vel *Rei*. *Nominis*
absolvitur *Etymologia*, *Synonymia* & *Homonymia*.

III. *Etymologiam* quod spectat, *Rapina* à *Rapiendo*,
hoc est auferendo, tollendo, amovendo, suum sortita est no-
men. *pr. Inst. h. t. de vi bon. rapt. l. 1. § l. 2. ff. eod. l. 4. ff. ne quis*
eum qui in jus vocat. &c.

IV. *Synonymiam* verò quod attinet, *Rapinam* hinc
indè apud Dd. appellari deprehendo *Deprædationem*, *Robba-*
riam, *Grassationem* & *Latrocinium*; quanquam hoc ultimum,
proprià verbi significatione penitus inspectâ, reverà à *Rapi-*
na differat. *Hæc* namq; in solâ rerum ablatione & spolio
violento acquiescit, nec effusione sanguinis humani adeò de-
lectatur, sicq; cum furto quasi fraternizare videtur: *Latro-*
cinium verò atrocius est, & nunquam absq; interfectione ho-
minis committitur, licet deprædationem individuum agno-
scent sociam, atq; sic propriùs ad homicidii crimen accedit.
Hinc *Latrones* propriè dicuntur, qui spolia causâ hominum
vitæ insidias struere consuescunt. *l. 4. in pr. ff. ad L. Aquil. l. 28.*
§. 15. ff. de pœn. l. 4. C. ad L. Cornel. de Sicar. Quiq; vernaculâ
nostrâ

nostrâ linguâ vocantur *Mörder*. At Raptores, sive prædones appelluntur, qui vi homines in viis aggrediuntur, iisq; bona sua violentâ manu auferunt & rapiunt; vulgò *Räuber/Buschtlöyfer/Beutenmacher/Taschentlöyfer/Freybeüter &c.*

V. *Homonymia* Rapinæ latet in eo, quod & latè & strictè sumatur. Latè, pro quacunq; depradatione, etiam eâ, quæ cum hominis occisione est conjuncta, quam in speciale Latrocinii crimen incidere, jam modò indigitavi. Strictè, pro ablatione violentâ rei mobilis, absq; cæde alterius perpetratâ. Quin & illud ad Homonymiam referri debet, quod Rapina in significato generali, *Invasionem*, quæ alias circa res soli est occupata, suis ulnis comprehendat, ceu quidem clarescit ex §. i. in fin. *Inst. h. t.* ibi: *Ut ex hac causa, ab omni Rapina homines abstineant &c.*

VI. *Rei definitio*, aut si mavis, descriptio talis esto: *Rapina est contrectatio rei alienæ, mobilis, corporalis & profane, vi doloq; malo facta.* Hæc definitio constat genere & differentiâ specificâ. Generis vicem subit contrectatio; & rectè: cum omnis Rapina sit contrectatio, non verò omnis contrectatio Rapina, scil. quatenus Rapina ut ipsum factum, quo quis delinquit, consideratur. *pr. Inst. h. t.* Quatenus verò in hoc facto jus, sive ipsum maleficium, quod ex re est, i. e. ex ipso facto, ut Justinian. loquitur in §. i. *Inst. de Oblig. quæ ex delict. nasc.* spectatur, contrectationem pariter atq; violentiam hujus maleficii formæ partem, non genus esse, nemo sanum habens synciput ibit inficias. Contrectando namq; non minus, quam furtum Rapina perficitur; quamvis non simpliciter contrectando, sed si vis dolsve malus accesserit: Eoq; respectu differt à furto, & Raptor fur improbiior ac fur manifestus appellatur. l. 14 §. 12. ff. quòd met. caus. l. 80. §. 3 ff. de Furt. l. 2. §. 10. ff. h. t. Cætera in hac definitione posita verba, differentiæ obtenant locum. Quod enim dixi Rapinam esse contrectationem rei alienæ, eo ipso commonstrare volui, quomodo Rapina & Raptus à se invicem differant; quamvis enim utriusq; genus contrectatio violenta existat, Raptum tamen non ad violentiam rei, sed personæ ablationem referri, vel Homericis

saltem oculis § 8. *Inst. de publ. jud. & l. un. C. de Raptu virgin.*
intuenti, patescit. Sic ex verbo in definitione adjecto *mobi-*
lis colligere licet, quale inter *Rapinam* & *Invasionem* sit di-
scrimen. *Invasio* siquidem ad res immobiles. §. 1. & 2. *Inst. h.*
v. Rapina autem ad mobiles & se moventes spectat d. 1. & l. 1.
C. eod. Neq; tamen sufficere videtur in *Rapina*, ut res sit mobi-
lis, sed requiritur in super, ut sit prophana; ideo addita quod;
est vocula *Prophane*. In sacris namq; rebus, non *Rapinam*,
sed *Sacrilegium* committi, ext. t. ff. & *C. de Crim. Sacril. nec non*
c. conquestus 16. extra de foro compet. c. nulli liceat 12. q. 2. nemo
non deprehendet.

VII. Definitionem inabrupto successione fœdere,
subsequitur *divisio*. Dispescitur verò *Rapina* in *Publicam* &
Privatam. *Illam* voco, quæ à prædonibus in viis atq; stratis
publicis perpetratur. l. 28. §. 10. ff. *de pœn.* in verbis: *in itin-*
ibus & c. *Hanc*, quæ ab illis in oppidis, villis atq; ædibus priva-
tis exercetur. *Nov. 134. c. ult.* ibi: *in domibus aut itineribus.*
Utraq; vel est *directa* & *immediata*, vel *mediata* & *indirecta*. *Ille*
sic appellatur, quando quis ipse directò res mobiles, alteri vi-
olentâ manu extorquet. *Hæc* verò vocatur, cùm quis media-
tè, & indirectò per alium vel solo mandato, vel pecuniâ in-
terveniente, res mobiles alicui auferri procurat.

VIII. *Causa efficiens principalis* est homo, cujuscunq; il-
le sit sexus, conditionis vel status. Neq; enim hic fœminas ex-
cludendas esse existimo; quia & in his malitas animi impro-
bûmve consilium haud rarò invenitur, quod utiq; legum pœ-
nis coerceri debet, ne in publicum erumpat malum. *arg. l. 2. §.*
3. ff. ad SCrum Vellei. Unde licet istis sexus imbecillitas, mul-
tum in jure suffragetur. l. 2. §. 1. ff. & *C. ad SCrum Vellei.* de-
linquendo tamen, æquè ac viri obligantur. l. 2. *C. si advers. de-*
lict. Sic q. q. haud distinguendum esse cenleo, utrum quis sit
Plebejus vel Nobilis, liber an servus, civis an peregrinus. Inter
hasce n. personas, quoad delicta perpetranda, nulla est differe-
ntia. *arg. l. 7. §. 1. ff. de Jurisd.* licet quoad pœnæ qualitatem
& ejus impositionem, inter plebeium & nobilem, liberam &
servum, jura nonnunquam distinguant, ut videre est §. 4.

Inst.

Inst. de Publ. jud. l. 1. §. 5. ff. ad L. Cornel. de Sicar. d. l. 7. §. 3. ff. de Jurisd. l. 3. ff. ad L. Jul. de vi privat. l. 2. ff. de Custod. reor.

IX. Minus principalis impulsiva est fraudulosa per vim auferentis voluntas, quæ tamen abesse intelligitur, vel ex conditione personæ, vel ex causa rapiendi. Ex conditione personæ abesse censetur, si dolus in eam non cadat. Hinc meritò veniunt excipiendi, *Infantes*, quia nesciunt, quid agant. *l. 1. C. de fals. monct. carent sensu. l. 32. §. 1. ff. de acquir. vel amitt. poss. & affectu. l. 26. C. de donat.* Omni culpâ vacant. *l. pen. in fin. ff. de fideicom. libert.* Imò pro invitis habentur. *l. 5. ff. de servit. urb. præd.* Quin & furtum in eos cadere nequit. *l. 23. ff. de Furt.* Quomodo ergò criminis istius, quod furtum improbius censetur, capaces esse poterunt?

Xi. Quibus adnumeramus *Impuberes*, illos tamen qui infantia proximi existunt; Tales enim quoniam à furiosis parùm distant, ut loquitur Imp. in *§. 10. Inst. de inutil. stipul. animoq;* nocendi destituuntur. *l. 23. §. 2. ff. de adil. edict. l. 3. §. 1. ff. de sepulc. violat.* haud immeritò à Rapina excusantur. *l. 2. §. 19. ff. h. t.* siquidem ipsi eandem exercuerint; Sin verò Servi ipsorum huic crimini operam navârint, à noxali vi bonorum raptorum adione haud liberabuntur. *d. l. 2. §. 19. ff. h. t.*

XI. Haud impar de *Furiosis* esto iudicium. *l. 40. ff. de R. J. l. 22. §. 7. ff. solut. matrim.* Neq; enim minùs ac infantes dolo carent. *l. 5. §. 2. ff. ad L. Aquil. per omnia atq;* in omnibus absentis vel quiescentis loco sunt. *l. 124. §. 1. ff. de R. J. quin & satis suo furore puniti videntur. l. 14. ff. de Offic. præsid. l. 9. §. fin. ff. ad L. Pompej. de parric.* Quod tamen de iis intellectum volumus, qui continuo furoris infortunio laborant, non qui intermissa habent intervalla, & in conspectu inumbratæ sunt quietis. *l. 18. §. 1. ff. de acquir. vel amitt. poss.* Hi enim intermissionis tempore si delinquant, utiq; animadversionis severitatem haud effugiunt. *d. l. 14. in verb. nec morbo ejus danda est venia. ff. de Offic. præsid.* Cœterùm qui stultorum nomine aliàs designantur, oppositi prudentibus, errantibus aut peritis, ad præsentem disquisitionem non pertinent. His quippe non animi morbus miserabilis, sed temeritas & ineptia culpabilis

xpr 6-

exprobratur. l. pen. §. fin. vers. quod si. ff. de Jur. & fact. ign. l. 4. ff. quod vi aut clam.

XII. Pariter & *Noctambulos* in eorum, qui voluntate delinquendi destituuntur, classem referimus; Furiosis enim & mortuis comparantur, per ea quæ habet Magnificus quondam hujus loci Ordinarius, *Dn. Petrus Theod. piæ memoria, in suo Collegio criminali Disput. 1. th. 25. sub lit. F.* nisi fortean habeant consuetudinem surgendi ac lædendi alios, notâte *Gail. lib. 2. Observ. 110* Nam hi, quoniam haud ignorârunt, se eo vitio laborare, ut dormiendo surgerent, insimulq; vim inferrent, nec tamen se ligari viciriq; aut alio modo huic vitio mederi procurârunt, quin pœnæ capistro sint subjugandi, cû stabile non est.

XIII. Idem statuendum est de *Ebriis*, qui nim. in ebrietate enormi & profundâ sunt constituti temulentia, quæ hominem ita sensu rationis omni privat, ut nec pes nec manus officium suum facere ullo modo possit. Tales enim ob mentis alienationem nec velle, nec consentire dicuntur. *cap. 14. de vita & honest. cler.* Unde quod ebullitio circa cor in iracundis. l. 48. ff. de R. J. hoc vinum in ebriis operatur. *arg. l. 11. §. 2. verbo. Impetu ff. de pœn. c. venter. §. distinct. 35.* Advertas tamen, hoc fallere (1.) in milite, cujus delicta in ebrietate commissa, tantùm abest ut novissima Imperii constitutio excuset, ut potiùs accuset. *Neuer birstallung zu Spayer auffzerichte. art. 56. (2.)* in eo, qui sobrius propositum rapiendi habuit, & postea ebrius factus illud in effectum deduxit. *Carpz. part. 3. pract. crim. q. 146. n. 56. (3.)* Si ebrietate cessante delinquens delicti non pœniteat, sed potiùs de eo gloriatur; quomodo Aristoteles refert, non excusari eum, qui cum canem lapide percutere vellet, & novercam percuteret, acclamavit: *ne sic quidem malè*; quoniam ista approbatio operatur, ut actio retrò & ab initio voluntaria fuisse censeatur.

XIV. Meritò tamen ab horundem consortio excluduntur *Prodigi*. Quanquam enim furiosis comparentur, in l. 7. §. 12. ff. quib. ex caus. in poss. eat. l. 6. ff. de V. O. æquiparatio tamen isthæc saltem secundum quid, non per omnia procedit;

cedit; nim. quoad contractus, alienationes & bonorum administrationem, in quibus prodigus neq; modum neq; finem expensarum fervans, dilacerando ac dissipando furiosum rerum suarum facit exitum: In delictis autem furioso nequam est æquiparandus, sed qui doli capax censetur, poenæ ordinariæ subjiciendus, docente *Bachov. in not. ad Trent. vol. 1. disp. 6. th. 5. lit. d.*

XV. *Ex causa rapiendi* voluntas abesse intelligitur, quando quis errore aliquo ductus, rem suam esse existimans, & imprudens juris. eo animo rapuerit, quasi Domino liceat per vim rem suam auferre possessoribus. Deficit enim hic formalis ratio delicti, videlicet dolus, quem error juris excludit. *l. 25. §. 6. in fin. ff. de hered. pet. l. 12. §. 3. ff. de liber. caus. à quo qualibet causa etiam injusta ac fatua (ut loqui amat Dd.) excusat.* Notandum tamen hic est, Raptores ejusmodi à vi bonorum raptorum judicio excusari quidem, nō tamen prorsus impunitos evadere, & quidem si proprias res ita eriperint, dominio multari, sin alienas, & res & estimationem earundem restituere teneri. *§. 1. Inst. h. t. l. 7. C. unde vi.* Ab hoc in passu Jus Saxonicum, quo omnes illi, qui bona aliena non tantum mobilia, verum etiam immobilia, per modum abreptionis auferunt, (ut habent verba *Nov. 63. cap. 1. vers. unde si & c.*) non aliter puniuntur, nisi ut restituant bona violenter occupata, judici multam & poenam 30. solidorum ei, cui res abrepta est, persolvendo, *per textum Landr. lib. 3. art. 43. in pr. junct. art. 47. in pr. Schneidw. in comm. ad Inst. §. 1. n. 8. h. t.* Et hoc quidem obtinet, si prædones restituendi gaudeat facultate; quod si verò eadem sint orbat, tunc violentiam passus rei suæ ablatae valorem aestimare potis est: quo facto, Raptor ad eam quantitatem condemnatur, nisi mediante juramento taxationem rerum ablatarum diminuere paratus sit. *per text. expressum Landr. lib. 3. art. 47.* Neq; tamen multam & poenam lucentes, jus suum, quod fortean in re abrepta habuerunt, simul amittunt, sed imò istud, per viam actionis repetere & persequi ipsis integrum est, *per gloss. Weichbild art. 29. Schulz. in Synops. Inst. lib. 4. tit. 2. sub lit. B. Dn. Carpz. part. 2. pract. crim. q. 88. n. 19. cum*

B

3. seqq.

z. seqq. ubi quoddam Scabinorum Lipsiensium adducit responsum, cujus hæc sunt verba: Ob nun wohl der Schuldner vo gewendet, daß ihr euch solcher ewrer Anforderung durch die sel ste genhätige anmassung seiner Aecker/ gänglich verlustig gemachte hettet, vnd dieses fals sich vff die Käyserliche beschriebene Rechte/ als l. extrat. 13. quod mer. caus. & l. si quis in tantam. C. unde vi. beruffen. Diweil aber dennoch solche Verordnung nach Sächsischen Rechten/ vnd gemeinen Wahn der Rechtsgelehrten vff Sächs. Boden nicht statt hat ic. So habe ihr euch auch durch Anmassung berührter Aecker ewrer Schuldforderung keines weges verlustig gemacht/ sondern es wird euch dieselbe nochmahls billich bezahlt W. R. W.

XVI. *Objectum Rapinæ subministrant (1.) res aliena.* Quemadmodum enim rei propriæ furtum fieri nequit. l. 21. ff. commod. ita nec Rapina. l. 2. §. 18. ff. h. t. rei namq; suæ quisq; moderator est & arbiter. l. 21. C. mandat. Intellige, si res plenè propria est. Cui confectarium, creditorem moroso suo debitori, qui nullo jure exceptionis munitus est, rem violentà manu eripientem, Rapinæ crimen non committere l. 55. ff. de Furt. quamvis negari haud possit, eum in l. 7. C. unde vi penã incidere. Quod si res ex parte tantum nostra est, utiq; ejus Rapinam fieri, ex l. 15. §. 1. ff. de Furt. d. l. 2. §. 18. ff. h. t. cuilibet sit obvium. (2.) Mobilis. §. 1. Inst. h. t. & l. 1. C. cod. tit. & hæc vel in specie ita dicta, ut aurum, vestis. l. 2. §. 25. h. t. vel se movens, veluti servus, pecus. d. l. 2. §. 18. & 21. Propriè enim res mobilis contrectari; quod manuum est, res immobilis calcari; quod pedum. arg. l. 1. ff. de acquir. vel amitt. poss. dicitur. (3.) Corporalis. l. 75. ff. de Furt. Incorporalium namq; quia tactum non admittunt. l. 43. §. 1. ff. de acquir. rer. domin. Rapina nõ committitur, nisi quatenus accedunt reb9 corporalibus, & cum res mobilis corporalis violenter aufertur, per consequentiam cum ea Jus, sine illa re non subsistens, vi doloq; malo intervertitur. l. 1. §. 15. si is qui restam. liber. l. 25. §. 1. ff. de Furt. (4.) Prophanã. Rei quippe Deo dicatæ propriè fieri sacrilegium, supra in definitione ex textibus ibidem citatis deduximus.

XVII. Planè summatim ut dicam; agnoscit Rapina
[pro

pro Objecto res alienas, mobiles, corporales atq; prophanas; siue ex magni, siue exigui sint precii, nihil interest. Et hoc adeo verum, ut Deprædator etiam ob rem minimam, videlicet gallinam. §. 16. *Inst. de R. D. & vilissimam tabulam. §. 34. d. t.* violenter occupatam actione vi bonorum raptorum possit pulvari. *pr. tit. Inst. b. r. l. 2. §. 24. in fin. ff. eod. tit. Nov. 63. cap. 1. vers. unde si parvam aliquam rem &c.* Quin & hodie, ubi pœna Rapinæ ex constitutione *Carol. art. 126.* capitalis effecta, Robatores rei minimæ, ultimo supplicio afficiendos esse, haud immerito quis dixerit. Nec est quod urgeas, nullam sic fore proportionem inter pœnam & delictum; cum tamen supplicium semper æquale debeat esse peccato, iuxta illud Venufina
ad sit

Regula peccatis, quæ pœnas irrogat æquas.

Respondeo enim Rapinam non ex rei violenter subtractæ quantitate, sed ex qualitate potius, & animo surripientis astimandam. *l. 37. ff. de Usucap. c. fin. caus. 14. quest. ult.* Hinc etiam refert *Carpz. in pract. crim. part. 2. q. 90. n. 46.* ad requisitionem Capitanei in *Roswitz* à Scabinis *Lipsiens.* in casu, ubi quis mendico aliquot nummos cum tintinabulo rapuerat, pœnam gladii cum impositione rotæ dictatam fuisse. Tenor sententiæ illius inter cœtera sic sese habet. *So mûchte N. N. wegen solcher begangenen vnd bekanten Verausung/ in dem er einen Bettler auff der Strassen etliche Pfennige vnd ein Glöcklein abgenommen / mit dem Schwert von Leben zum Tode gestrafft vnd auff ein Radt gelegt vñ gestochen werdẽ. B. N. W.*

XVIII. *Forma* latet in ipsa rei alienæ, mobilis, corporalis ac prophanæ, violenta atq; fraudulosa contrectatione. Et hæc vel vera est, vel ficta. *Nem,* cum quis reverà rem alienam violenter atq; dolosè eripit. Notàter hîc utimur verbo *reverà:* quia quemadmodum sola cogitatio *l. 1. §. 1. ff. de Furt. l. 3. §. 18. ff. de acquir. vel amitt. poss.* verbum aut scriptura. *l. 52. §. 19. ff. de Furt.* furem non facit; ita profectò nec Robatorem: Paritas namq; rationis æqualem juris dispositionem inculcat. *l. 32. in princ. ff. ad L. Aquil.* V oculæ autem *reverà* substernimus particulam *violenter,* indiguitantes præcipuam formæ partem

Deprædationis verè residere in violentia, quæ est omnis contra Jus in invitum & reluctansem violenta machinatio. *l. per. ff. ad L. Jul. de vi privat. l. 13. ff. quod met. caus.* Dicimus contra Jus, ut vim jure illatam excludamus; cujusmodi cernitur in defensione necessaria. *l. 3. ff. de f. & J.* item in Magistratu adhibente vim pro tuitione Jurisdictionis, administratione Justitiæ, executione ordinariâ & extraordinariâ *l. 3. §. 1. ff. Quod vi autem met. caus. l. 13. §. 1. ff. de injur.* nec non jure civili in patre cogente filiam nubere ei, quem ipse velit, modo ipse dignum moribus & honestum Sponsium eligat. *l. 12. §. 1. ff. de Sponsal.* Adjicimus in *reluctansem*, quia consentiente & volente Domino nunquam Rapina committitur; nemo siquidem videtur fraudare eos, qui sciunt & consentiunt. *l. 6. §. 9. ff. que in fraud. cred. §. l. 45. ff. de R. J.* Hocq; perpetuum est in delictis maxime privatis, ut in volentem non delinquatur. *l. 1. §. 5. ff. de injur. l. 9. §. 1. ff. de aqua & aqua pluv. arcend.* Hinc rectè scribit Paul. in *l. 63. ff. de donat. in vir. & ux.* Non esse furtivum, quod sciente domino inclusum est; pariter & *Ulpian. in l. 48. §. 2. ff. de Furt.* Quis voluntatem Domini habens, fur (addim9 & Raptor) dici poterit? Nisi tamen fortè dominus ideo sciens patitur fieri Rapinam, ut in ipso factò Raptorem deprehendat, velut in casu *§. 8. Inst. de Oblig. qua ex delict. nasc. l. 20. C. de Furt.* Possis quidem ex mente *Accurs. Vulteji, Subolti* & aliorum distinguere inter ipsam Rapinam, & actionem vi bonorum raptorum, ut dicas, Rapinam quidem commissam esse, at actionem ejus nomine locum non habere: Verùm vix permittit hoc ipsum legum adductarum auctoritas, præsertim *l. 20. C. de Furt.* in verb. *& quemadmodum secundum juris regulas furtum non est commissum & c.* quam cum cæteris inductam videbis apud Excellentissimum *Dn. Ungew. exerc. 13. q. 6. & Riem. p. m. de cad. 12. q. 5.* qui pluribus hanc controversiam persequuntur.

XIX. Porro quanquam quinq; vulgò à Doctoribus tradantur species violentiæ, & quidem (1.) *expulsiva*, ubi quis alium re sua immobili dejicit & expellit (2.) *ablativa*, quâ quis alteri aufert & eripit res mobiles (3.) *compulsiva*, ubi quis alio cogente metu quid facit. (4.) *turbativa*, quæ est inter duos, qui

se

se possidere eandem rem asserunt. (5.) *inquietativa*, ubi quis non possidens, alterum in suo aliquid facere prohibet: In hoc tamen crimine ita requiritur vis ablativa, ut nō tantum compulsiua, sed etiam reliquæ species omnes excludantur. Cæterum non hîc distinguimus inter vim *publicam & privatam*, quia utraq; ad nostrum scopum est directâ. Sub *publica* intelligimus eam, quæ infertur armis. §. 8. *Inst. de publ. Jud.* quia armorum usus publicus est, non privatus. *l. i. ff. ad L. Jul. de vi publ.* quâ de causâ etiam *armata* dicitur in *tot. tit. de vi & vi armat.* per *privatam* autem quæ fit sine armis, & modò coactis hominibus, modò per coetum & concursum; modò his remotis. *l. 4. & 5. ff. ad L. Jul. de vi privat.*

XX. Postremò non sufficit ad Rapinam, rem esse vi ablatam; nisi vis illa dolo malo insimul fuerit illata: Nam non tam factum, quam causa faciendi inspicitur. *l. 43. §. 4. 5. & 6. ff. de Furt.* & dolus malus delicta qualificat, qui si absit, Rapina non committitur. *l. 50. §. 1. & 4. ff. de Furt.* Unde, si quis non dolo, sed quòd putaret, Dominum consentire, rem alienam rapuerit, iudicio vi bonorum raptorum non tenetur. §. 7. *Iust. de Oblig. quæ ex delict. nasc.* Ubi tamen observes, non sufficere quamcunq; exiltimationem & voluntatis domini allegationem, quia contra Robatorem præsumtio militat juris. *arg. l. 48. §. 3. in fin. ff. de Furt.* propter quam nec creditur, etiam si juret, se putasse dominum consentire; Sed talem, quæ in quâdam probabilitate, quam iudex ex amicitia, cōsanguinitate, rei pretiositate æstimabit, consistit. *Mench. arbitr. jud. quæst. casu 298. n. 2.* Quocirca si quis subripuerit duos sacculos unum decem; alterū viginti aureorū, quorum alterum suū esse putavit, alterum scivit alienum; profectò unius tantum, quem putavit alienum, Rapinam committit, *arg. l. 21. §. 3. ff. de Furt.* Sed etsi quis in via publica spoliet eū, à quo prius fuit spoliatus, in Rapinæ crimen non incidit. Versatur enim talis inter terminis defensionis bonorum suorum, quæ jure est permissa. *l. i. C. unde vi c. interfecisti 2 de homicid.* Bona namq; fortunæ alter sanguis & vita hominum appellantur. *tex. & gloss. in l. q. ubi laborantium spem vitam & posteros defendunt C. de Ad-*

voc. divers. iudicior. l. 4. ff. de agnosce. & alend. lib. Et licet Dd. communiter rerum defensionem eatenus saltem admittant, quatenus videlicet cum vitæ conjuncta est periculo. *Obrecht. in tract. de necess. defens. c. 8. n. 15. & seqq. Kremberg. q. 7. n. 15. 16. & seqq.* Attamen hoc ita exaudiri oportet, si defensor non modo restitutionem damni petere, verum insuper etiam vitæ offensoris struere insidias paratus sit, utiq; si aliâ viâ rem ereptam queat redimere. Quid si verò defensio bonorum, violenter ablatorum non nisi cum interneccione adversarii posset expediri, fortè, quia Raptor incognitus equo insidens fugam captaret, an propterea licebit defensori sagittâ vel globo tormentario eum transfigere & occidere? Omnino; *per d. l. 1. C. unde vi. & l. 3. §. 9. ff. de vi & vi armat.* Ubi non solum ob rerum possessionem defendendam permittitur armis resistere, sed etiam possessionem amissam jam, armis rursus in continentem recuperare; ergò etiam permittitur interficere adversarium, si aliâ ratione res abrepta nequeat salvari: Permissio enim aliquo, omnia videntur permilla, sine quibus ad istud perveniri non potest. *arg. l. 2. ff. de Jurisd. & l. 16. ff. de sponsal.* Respondent hîc quidem dissentientes, in dictis legibus agi de possessionis defensione, quæ fit cum inculpata tutela, quando scilicet periculum vitæ simul res defendenti intentatur; tum, quod expressâ fiat mentio moderatæ tutelæ. *in l. 1. C. unde vi;* tum quòd utrobîq; dicatur, quòd adversarius cum armis venerit: unde defendentem in periculo vitæ constitutum fuisse, satis probari dicunt. Verum eis regeri sic commode potest, quòd moderamen inculpatæ tutelæ cujus in *d. l. 1.* fit mentio, debeat accipi secundum subjectam materiam, non verò eo modo, prout in defensione sui corporis. Ibi enim moderata tutela perhibetur, quando quis se & vitam suam aliter, quàm adversarium suum interficiendo, tueri non potuit. Hîc autem ubi de defensione rerum tractatur, secus erit, idcirco id pro moderamine inculpatæ tutelæ habendum est, quando nec amplius, nec alio modo, quàm si quis invasorem trucidaverit, res defendi nequeunt. Cum itaq; in *d. l. 1.* non de defensione sui & corporis, sed de tutela reali tractetur, utiq; nec

modc.

moderamen inculpatæ tutelæ de periculo vitæ simul intentato, interpretari debemus. Quod insuper ex eo etiam confirmari potest, quod rarò, imò nunquam discrimen vitæ in defensione rerum subesse possit, cum invatus semper illud, res in medio relinquendo & aufugiendo evitare queat; at hac ratione permisso in defendendis rebus prorsus frivola reddetur. Deindè in *d.l. 3. §. 9. ff. de vi & vi arm.* agi de simplici rerum defensione, nec ibi respectum fieri ad illud moderamen inculpatæ tutelæ, quod in defensione sui attenditur; constat exinde, quod deturbato jam de possessione, qui tamen amplius in vitæ discrimine constitutus non est, (potest enim dejicientem in possessione relinquendo tutò evadere & postea ordinariâ juris viâ contra illum experiri) permittitur eam armis in continenti recuperare. Verùm in evertendis dissentientium, argumētis, diutius hîc immorari nolumus, ad aliud potiùs assertionis nostræ fundamētū festinâtes, quod desumitur ex *l. 4. §. 1. & l. 5. in pr. ff. ad L. Aquil.* Ubi furem telo se defendentē impunè licet occidere: ergò multò magis concessum erit, spoliatorem vel Robatorem occidere, siquidem alio medio res ablata redimi nequit. Huic superaddi potest *art. 150. Const. Carol. crim. princ. in verb.* Item *So einer zu Rettung etnes andern Leib/leben oder Guts/jemand erschläger.* Ubi certè inter homicidia impunita refertur etiam istud, quod ad defensionem rerum committitur: de eo enim casu, quo defensor bonorum simul in periculo vitæ & corporis constitutus est, ibidem non agi, manifestè apparet ex disjunctione vocabulorum *Leib/leben oder Gut.* videatur. *Dn. Petr. Theod. in Diss. Colleg. crim. 11. th. 4. lit. E. & Jacob. Xyret in tr. ad l. ut vim ff. de J. & J. n. 156. cum multis seqq.* apud quos & contraria doctissimè refutata offendes.

XXI. Et hæc quidem de Rapina vera dicta sufficiant; nunc paucis etiam de *Ficta* dicendum. *Ficta* autem Rapina est, quam quoad considerationem effectus jus pro vera agnoscit. Agnoscit enim pro Robatore. (1.) *Dominum*, cujus familia vi rapuisse dicitur, *l. 2. §. 14 ff. h. t.* Appellatione autem familia hîc continentur servi, h. e. illi, qui in ministerio sunt, etiam-

etiam si liberi homines sint, & Terri alieni; bona fide nobis
servientes. d. l. 2. §. 14. l. 1. §. 16. §. 18. ff. de vi & vi arm. (2.) *Receptatorem*, qui rem violenter ablatam animo celandi recipit.
l. 1. ff. de receptat. l. 3. §. 3. ff. de incend. ruin. naufr. l. 1. C. de his qui
Latr. vel alior. crim. reos occult. l. 9. C. ad L. Jul. de vi publ. Et hoc
ut patet ex *art. 13. lib. 2. Landr. in verb. Wer Diebe behaufet/ oder*
Kraub hõlet/ oder einen mit Hülffe/ darzu stärcket/ wird er deß
vberwunden/ man soll vber ihn richten/ als vber jenen/ der es
selbst gerhan hatt. Hinc vel illud apud Teutones in proverbium
abiit: Der Håler ist so gutt als der Stehler (3.) *Mandantem*,
qui verbis vel imperativis vel precativis effecit, ut Rapina
committeretur. Nihil enim interest, an quis ipse delinquat,
an verò causam delicto dolosè præbeat. *arg. l. 25. ff. ad L. Corn. de Sicar. l. 11. §. 3. ff. de injur. (4.) Auxiliatorem*, qui consilium
rapiendi dedit, & operam in eo scelere præstitit *arg. l. 52. §. 21. ff. de Furt. & art. 13. lib. 2. Landr. ibi: oder etnen mit Hülffe*
darzu stärcket etc. (5.) Emptorem, qui consultò & scienter rem
ereptam emere non dubitavit. Paria enim sunt, facere scelus
& probare scelus *arg. l. 1. ff. de Receptat.* Videtur autem
emptor instar receptatoris delictum approbare, & ex hac sua
approbatione in criminis ejusdem suspicionem incidere. l. 2.
& 5. C. de Furt. Nisi non suo nomine & animo sibi retinendi,
sed in utilitatem Domini veri acquisierit, & expressè tempore
contractûs protestatus fuerit, se rem ea intentione emere, ut
eandem Domino servet. Cessat enim in hoc casu sceleris approbatio,
ac proindè etiam cessabit criminis suspicio. Nam
indubiè bona fide agit, qui nullum sibi lucrum querit, sed
utiliter Domini negotium gerit, ejusve commodum promovet.
l. 11. C. de negot. gest. Nemini autem officium suum debet
esse damnosum. l. 7. ff. testam. quemad. aper. l. 61. §. 5. de furt. Videatur
Magnif. Dn. Finckelthaus. *Observ. 57. in resolut. dubior. n. 17.*

XXII. Et tantùm de *Rapina perpetranda*. Considerabimus nũc *perpetratam*, ratione *Effectus*, & *pœna* tantùm *ordinariarum*
extraordinaria.

XXIII. *Effe-*

XXIII. *Effectus Rapinae est vel Generalis, vel Specialis.*
Generalis consistit in ipsa *Obligatione & Actione.*

XXIV. *Obligatio* illa est juris vinculum, quo reus ad poenam adstringitur, & *criminalis* oppositivè ad *civilem* nuncupatur, quia ex delicto. *l. 32. ff. de O. & A.* sive maleficio. *l. 1. princ. d. t.* profluit. *Obligatio* hæc an sit ex consensu, inter eruditos disceptatur. Ab affirmantium parte stat *Hilleg. in Donell. Enucl. lib. 15. comm. c. 23. lit. B.* A negantium contra biga iudiciosissimorum Jctorum *Dn. Frantz. Exerc. 12. q. 1. & Riem. p. m. Decad. 12. q. 2. & 3.* Quorum sententiæ & nostrum apponere calculum allubescit, firmissimis quæ superstructa esse videtur fundamentis. Disertè hoc ipsum probat *princ. Inst. de Oblig. qua ex delict. nasc.* Ubi JCrus ait: *Hæ* (scilicet obligationes ex delicto) *omnes unius generis sunt: Nam omnes ex re nascuntur, hoc est, ex ipso maleficio.* Clariùs hoc exprimit *Gajus in l. 4. ff. de Oblig. & Act.* in verb: *Omnia unius generis sunt, nam hæc re tantùm consistunt, i. e. ipso maleficio: cum alioquin ex contractu obligationes, non tantùm re consistant, sed etiam verbis & consensu.* Hic apprimè notandum venit, quòd JCrus in *d. l.* utatur particulâ taxativâ tantùm, ut eâ ratione excludat cõsensum in delictis, qui in contractibus ad eosdem constituendos necessariò requiritur. Facit hucl. *l. 52. in pr. de O. & A.* ubi hæc duo ex consensu obligari, & ex peccato expressè sibi invicem opponuntur. Deniq; juvat hanc sententiam, quòd dentur delicta, ubi nec quidem delinquentium ullus est animus, vel voluntas, sed sufficit, si adsit aliquando levissima culpa, uti in *damno ex L. Aquilia, l. 44. ff. ad L. Aquil.* fieri videmus; quamvis fateamur à particulari ad universale imbecillum esse consequentiam. At dices fortean ex mente *Hilleg.* quòd in jure nostro crimen contrahi. *l. 8. ff. de Publ. & vectig. l. 15. & l. 31. §. fin. ff. de Donat.* & ipse quis poenæ se subdere. *l. 34. ff. de Jur. Fisci.* & sua mente puniri. *l. fin. C. ad L. Jul. Majest.* dicatur: Verùm respondemus concedendo quidem, quòd delicta ex animo, voluntate, affectu & sensu æstimari debeant. *§. pen. Inst. de Oblig. qua ex delict. nasc. l. 3. §. 1. ff. de injur. l. 53. in pr. ff. de Furt. l. 1. §. 3. & l. 14. ff. ad L. Cornel. de Sicar.* negando tamen & pernegando,

C

gando, voluntatem vel etiam mentem in ill. allatis sumi pro
consensu. Certum cuius est, consensum proprie esse plurimum,
non unius, attestante ipso *Hillig. lib. 14. comm. D. E. c. 16. lit. B. &
lib. 15. c. 14. in fin.* Consensus enim est, quasi simul sensus, quan-
do cum alio sentimus; & qualis quæso esset consensus, si ex
diversis animi motibus, non in unam sententiam duorum vel
plurium sensus decurrerent, juxta *l. 1. §. 2. & l. 3. ff. de Pact.* Ast
in delictis unius tantum videlicet delinquentis sufficit volū-
tas: neq; enim ex parte damnum accipientis, vel ante vel post
crimen commissum, ullus adesse poterit; non antè, quia cum
unusquisq; sui, rerumq; suarum expetat conservationem, nul-
lus profectò erit, nisi cum sene illo apud Comicum septem-
geminà vexetur insanià, qui alicui res rapere volenti, con-
sentiendo ad stipuletur; non post, quia nec verisimiliter factū
improbum & damnum indè emergens approbasse, & subse-
quenti suo consensu quasi habilitasse quisquam fingi potest.
Dicendum igitur impropiam, non verò propriam esse vo-
luntatem ac mentem in pœna, quod haud difficulter colligi-
tur ex *l. fin. C. ad L. Jul. Maj.* in verb. *quodammodò suâ mente
punitur.* Si quodammodo, utiq; non proprie. Vocula namq;
quodammodo improprietas nota est. *§. 2. Inst. de hered. qual.
& differ. & l. 4. §. 1. in fin. de Verb. Oblig.* Cætera quæ à dissentien-
te *Hillig.* ejusq; assæctis proferuntur nervosè discussa inve-
nies apud laudatos *Dn. Frantz. & Riem. dictis loc.*

XXV. *Actio*, quæ posterior Rapinæ Effectus, vel est
civilis, vel *criminalis*. *Civilis* iterum vel *Communis*, vel hujus
delicti *Propria*. *Propria* appellatur *actio vi bonorum raptorum*,
quam Prætor ob delicti hujus atrocitatem specialiter in-
trodixit, & definiti potest, quod sit actio pœnalis mixta, quæ
ille cuius interest, à Rapitore, aut eo qui loco Raptoris est,
pœnam quadrupli vel simpli persequitur. *Mixta* vocatur pro-
pterea, quia simul & rem quæ abest & pœnam petit; & quia
in quatuor non est mera pœna, sed in eo res ipsa vel æstima-
tio ejus continetur *pr. Inst. b. r. l. 1. & l. 2. §. 13. ff. eod.* In puris pœ-
nalibus, veluti furti non manifesti vel manifesti actionibus,
contra observatur. *l. 48. in pr. & l. 54. §. 3. ff. de Furt.* Consignan-
ter

ter hinc usurpavimus phrasin, *quæ ille, cujus interest* &c. Cum enim hoc dicimus, intelligimus, non tantum Domino dari hanc actionem, cujus bona mobilia vi doloq; malo rapta sunt, verum etiam alio, qui pro restituenda re, cujus custodiam & culpam præstare obstrictus est, à Domino conveniri potest; quales perhibentur creditor, commodatarius, conductor & alii, quibus de *in l. 2. § 25. cum duob. seqq. ff. h. e.* Undè colligitur hos omnes, siquidem illorum culpa levi vel levissimâ, non casu fortuito (qui regulariter Domino non præstatur. *l. 23. ff. de R. J.*) Rapina facta doceri possit, vi bonorum Raptorum judicio experiundi facultatem habere, ita quidem ut Dominum protinus excludant, propterea, quia ei satis actione contractus provisum est. *l. 12. & l. 14. §. 12. l. 90. ff. de Furt.* modò tamen omnes solvendo existant; cæteroquin Domino quoq; adversus Raptorem actio competit. *d. l. 12. l. 90. ff. de Furt.* tunc enim ejus interesse incipit. *§. 15. Inst. de Oblig. quæ ex delict. nasc.* quatenus nec habent quæ perdamt, & Domino in solutum concedant.

XXVI. Pro majore præcedentiũ verborũ luce sciendũ, illis demum personis, quarum interest, vi bonorum Raptorũ competere actionem, si *ex honesta causa* ipsarum interesse procedat; Regula enim juris est, neminem ex sua improbitate actionem habere posse. *l. 134. §. 1. ff. de R. J. l. 12. in pr. & §. 1. l. 14. §. 3. l. 76. §. 1. ff. de Furt.* Hinc rectè denegatur malæfidei possessori. *d. l. 12. §. 1. & furi, qui rem citra voluntatem domi detinet. l. 14. §. 4. ff. de Furt.* quo usq; tamen hoc procedat vide latè Mag. *gnif. Dn. Frantz. Exerc. 12. q. 3.*

XXVII. Et tantum quidem de personis, quibus actio vi bonorum raptorum datur. Paucis nunc contra quas porrigitur. Datur autem non modò contra ipsum Raptorem, verum etiam eum, qui loco Raptoris est, veluti Dominum, cujus familia vi rapuisse dicitur, Receptatorem, Mandantem, Auxiliatorem, & Emptorem, qui res raptas scienter emit, per eam, quæ *supra in th. 18. circa finem* à nobis allata fuere. Cæterum, excipiuntur quædam personæ, quas vel ob reverentiam, vel æstionis ipsius naturam, vel etiam potestatis vinculum, actione

C 2

hac

hac pulsare lex prohibuit (1.) Ob reverentiam, experiri nequit
 vi bonorum raptorum maritus adversus uxorem. *arg. l. 2. ff. de
 act. rer. amot.* Nam socia rei humanæ atq; divinæ domus cen-
 setur. *l. 4. C. de crim. expil. hered. libertus contra patronum, fi-
 lius contra patrem. l. 5. ff. de obseq. patr. & libert. prestand.* Nam
 liberto & filio semper honesta & sancta persona patris ac pa-
 troni videri debet. *l. 8. d. t.* (2.) ob actionis naturam adversus
 heredes Raptoris, vel ceteros successores non datur. *l. 2. §. fin.
 ff. b. t.* Expediti enim juris est, quòd in heredem non soleant
 transire actiones, quæ poenales sunt ex maleficio. *l. iii. §. 1. ff. de
 R. J. l. 23. §. 3. ad L. Aquil.* Ratio consistit in eo, quia delictum
 ita afficit personam, ut extra illam, & ab ea relatio illa trans-
 ferri & transire nequeat, ne quidem in heredem, qui delicti
 successor non est. *l. 22. C. de poen.* modò tamen lis cum defun-
 cto non fuerit contestata. *l. 139. in pr. & l. 164. ff. de R. J. l. 26. &
 58. ff. de O. & A. l. un. C. ex delict. defunct. in quant. hered. conven.*
 quia litis contestatione, cum adversario quasi contrahitur. *l. 3.
 §. 1. ff. de pecul. & per eam actiones perpetuantur. l. 9. §. 3. ff. de
 Jurejur.* (3.) Ob vinculum potestatis, neq; filiusfam. patri. *l. 16.
 ff. de Furt. cum filius & pater una eademq; reputentur perso-
 na l. fin. C. de impub. & alius substit.* nec servus Domino. *l. 4. C.
 An serv. pro suo fact. post manumis. teneat.* quia inter ipsos ju-
 dicialium ullum constare nequit. *l. 4. §. 1. ff. de judic.* hac actio-
 ne tenetur; quod posterius tamen hodiè mutatum legitur in
*Const. Elect. Aug. 38. part. 4. in verb. Die Hausgenossen vnd
 das Haußgefinde, Knechte, Mägde, Diener, Tagelöhner vnd
 dergleichen, sollen wie andere Diebe, wann von ihnen eine Dieb-
 he begangen gestrafft / vnd zwischen ihnen vnd and. en Dieben
 kein vnterscheid gehalten werden.*

XXVIII. Illud silentio prætereundum non est, acto-
 rem vi bonorum raptorum iudicio intra annum quadrup-
 plum, post annum verò simplum persequi posse; nisi Judæus
 agat contra Christianum: quocunq; enim tempore Judæus
 actionem intentet, duplum tantummodò persequitur. *l. 6. C.
 de pagan. & Sacrif.* Quadruplum autem quod in hac actione
 continetur, non totum poena est, ut in actione furti manifesti
 sed

sed rei etiam ipſiſq; perſecutionem continet *pr. Inſt. b. t.* exindè tamen minimè inferre licet, Raptorem ipſo fure mitiùs puniri; contra expreſſa verba *Imp. in ſin. d. pr.* Nam uti rectè animadvertit *Vultej. ad d. pr. Inſt. de vi bon. rapt. n. 13.* non confertur Rapina cum manifefto furto, ſed cum nec manifefto, ubi utiq; graviùs punitur Raptor quàm fur. Deindè Raptor indiſtinctè, ſive comprehendatur, ſive non, tenetur in quadruplum, & præterea publico legis Juliæ de vi iudicio. Videatur *Dn. Arum. p. m. Exerc. 17. th. 10. & Riem. Decad. 12. q. 6.*

XXX. Propriam huius delicti actionem excipit *communis*, quæ eſt *furti non maniſeſti & maniſeſti*. De illa res expedita eſt, *per l. 1. ff. b. t. De hac* verò gravis inter *Dd.* eſt conſlictus, aliis eandem adverſus Raptorem concedendam eſſe aſſirmantibus, aliis è diverſo negantibus. Agentium cohorti me comitem ſociare nullus dubito; Tùm; quia indiſtinctè Raptor furti teneri dicitur. *pr. Inſt. b. t. & l. 2. §. pen. ff. eod.* tùm quia fur maniſeſtus expreſſè appellatur. *l. 80. §. 3. ff. de Furr.* Utiq; ſi deprehenſus in ipſo delicto fuerit. *arg. l. 52. §. ſin. ff. eod.* tùm quia ridiculum eſt, levioris conditionis eſſe eum, qui vi rapit, quàm qui clam amovet. *pr. Inſt. b. t.* Quod ſi autem non competeret actio maniſeſti furti, præter vi bonorum raptorum, ut quod minus in hac eſſet, illà exigere liceret, caſus herclè exiſteret, quo levioris conditionis eſſet, qui vi rapit, quàm qui clam amovet: Siquidem furti maniſeſti poena quadrupli, tota poena eſt, & præter illam fur tenetur conditione, & reivindicatione, ad ipſam rem cum ſuis acceſſionibus *l. 1. & 4. ff. & C. de condict. furtiv.* Contra verò actio vi bonorum raptorum, eſt in quadruplum, ſolummodò tamen tripli poenam continet. *d. pr. Inſt. b. t.* Atq; huic opinioni album adjecere calculum *Dn. Petr. Theod. p. m. in Colleg. crim. Diſp. 2. th. 10. lit. E. Dn. D. Ungep. Exerc. 13. q. 9. in Ajo,* quos vide ſodes.

XXX. Ab actione civili tranſimus ad criminalem. Eſt autem *criminalis* Rapinæ actio, qua actor petit, ut delinquens non quidem ſibi quicquam præſtet, ſed Reipublicæ debitas poenas, ſive pecuniarias, ſive corporales perſolvat. Quæ

autem sint poenæ Republicæ debitæ ex sequentibus thesibus
evadet manifestum.

XXXI. *Specialis Rapinæ*. Effectus latet in ipsâ poenâ,
ejusdemq; *Executione*. Poenâ vel est *Civilis*, quæ agenti priva-
tim applicatur, vel *Criminalis*, quæ vel corpori facinorosi in-
fligitur, vel filco perfolvitur. Et hæc est vel *Ordinaria*, ubi legi-
bus expresse definita & delicto indicta est. *l. 3. ff. de priv. delict.*
l. 4. ff. de poen. vel Extraordinaria, ubi arbitrio judicis est com-
missa. *l. 13. ff. de poen. l. 3. C. ex quib. caus. infam. irrog. Extraordina-*
ria iterum vel Exasperata vel Mitigata est, prout, ob circumstan-
tias in Rapinæ crimine concurrentes, legali Judicis discretio-
ne poenâ vel aggravatur, vel minuitur. De singulis ordine
dispiciemus.

XXXII. Et primò quidem de poenâ Rapinæ *Ordinaria*;
circa quam hæc Jure civili recepta videtur distinctio, ut si qui-
dem à Rapitore vis admissa fuerit privata, is amissione tertie
partis bonorum mulctetur, sin publiciva intervenerit, deporta-
tio ei ex *L. Jul. de vi publica* irrogetur, juxta §. 8. *Inst. de publ. ju-*
dic. Hodie, spreto hoc temperamento, Sanctione Carolinâ
constitutum legimus, omnes indifferenter Raptores capitali
animadversione esse plectendos, observato interim genere
supplicii, quo pro more cujusq; regionis criminis hujus reis
mors solet irrogari. Verba hujus Sanctionis in *art. 126.* hunc-
ce leguntur in modum: *Ein jeder Vöthafftiger vberwundener*
Näuber/ soll nach vermög vnserer Vorfahren/ vnd vnser gemei-
nen Keyserlichen Rechten mit den Schwerdt/ oder wie an je-
den Orth in diesen Fällen/ mit guter gewohnheit herkommen ist/
doch am Leben gestrafft werden. Quin & ante hanc *Caroli V.*
constitutionem, in Jure Saxonico dispositum reperitur, Ro-
batores eodem supplicii genere cum homicidis, violatoribus
pacis publicæ & adulteris esse afficiendos. *art. 13. lib. 2. Landr.*
ibi: Die einen Mann schlagen vnd sahen/ oder berauben/ oder
brennen/ sonder Mordbrandt/ oder Mägde nothlögen/ vnd
den Friede brechen/ vnd in Ehebrechung begriffen werden/ de-
nen soll man allen die Häupter abschlagen. Quòd postmodum
Serenissimus Saxonie Elector *Augustus* sua *constitutione 35. S.*
ult.

ult. part. 4. confirmavit. Illud insuper observantiã diurnã re-
ceptum videmus, ut cadaver Raptoris puniti, peractã execu-
tione, rotã affigatur, ibidemq; volucris cœli devorandum
relinquatur; quam consuetudinem, licet duram haud infite-
amur, attamen necessariam & omninõ licitam agnoscimus.
Constat enim ex *l. 16. §. ult. ff. de pœn.* Crescentibus delictis pœ-
nas esse exasperandas; nihil verò hoc præsertim seculõ Mar-
tiali Rapinã frequentius, adeò quidem, ut illã coercendã, nul-
lã cruces, nulla patibula, ac ne Phalaridis quidem tyranno-
rum savissimi tormenta sufficiant. Ecquis enim est, qui le-
verã Magistratus vindictã aut coercitione in obedientiã gy-
rum reduci possit? Ecquis est, pudore qui suffundatur, quò mi-
nius, sub turpissimo militaris licentiã velo, viatoribus insidias
parare, illisq; bona violenter extorquere, strenuè allaboret?
Adeò nihil in rerum natura tam sacrum, quod non sacrile-
gum inveniat. Quapropter quod *Jctus Calisnat.* de latroni-
bus in *l. 28. §. pœn. ff. de pœn.* pronuntiat, ad Raptores commo-
dè applicari potest, eos nim. in his locis, ubi grassati sunt, fur-
ca figendos esse; ut conspectu deterreantur alii ab iisdem fa-
cinoribus. Et huc respexisse videtur *gloss. in Welchbild. art. 36.*
*inquiens. Man begräbet die Diebe selten/darumb daß man an-
dere damit erschrecker.* Eleganter *Ambros. in Psalm. 118. serm. 20.*
Qui turpi vel scelesto reatu beluinã obscœnitatis illuviem vel
bestialis immanitatis horrorem commisisse detesti sunt, tan-
quam ii, qui proposito humanã moderationis exciderint, ³³
formam q. q. humanã conditionis jubentur exuere. Reciso n. ³³
capite, reliqui corporis truncus bestiarum corpori compara-
tur, & sapientiã arce fraudatur, qui sapientiã non potuit te- ³³
nere rationem. ³³

XXXIII. Cæterum hæc ordinaria Rapinã pœna lo-
cum sibi vindicat *Primo*; Ubi Raptor vel semel tantum hoc
crimine semel conspurcasse deprehenditur. Verba siquidem
Ordin. Carol. crim. art. 126. nec non art. 13. lib. 2. Sandr. tam ge-
neraliter sunt concepta, ut haud admittant restrictionis tem-
peramentum: Ubi autem lex non distinguit, nec nostrum est
distinguere. *arg. l. 3. ff. de Offic. præsid.* Præterea videmus nudã

ex causa prædationis viarum obsessionem gladii animadver-
sione coerceri. *Const. Elect. 13. part. 4.* ibi: In sachen die Räu-
berer betreffen; wird die Wegelagerung mit den Schwerde ge-
strafft. Ecquâ igitur fronte ipsum prædationis atq; Rapinæ
crimen à gladii pœna eximemus? Accedit & hoc, quod fur
ultimo supplicio sit afficiendus ob primum furtum, quod va-
lorem quinq; solidorum excedit. *Const. Elect. 32. §.* wenn einer
part. 4. in verb. da es gleich sein erster Diebstal: ridiculum au-
tem est, ipso Imperatore fatente, eum, qui vi rapuit, mitiùs pu-
niri, quàm qui clàm amovet *in pr. Inst. h. t.* Quin & Scabios
Lipsienses in dictandâ hâc pœnâ nunquam reiterationem re-
spexisse testis est *Carpz. in prax. crim. part. 2 q. 90 n. 26. § 27.*

XXXIV. *Secundò;* Ubi aliquoties Robaria reiterata,
& plures personæ ab uno eodemq; reo spoliatae fuerunt. Silet
enim hac in parte vox legis, absq; cuius autoritate nihil teme-
rè asseverandum, nec supplicium regulariter aggravandum.
*l. 5. ibi: nulla præcipit juris constitutio. C. de Repud. c. cum is qui
in Ecclesia. 18. in fin. pr. extra de sentent. excomm. in 6. ibi: cum
id non sit expressum in iure.* Nec quenquam movere debet, quod
ob reiterationem delictorum pœna sit augenda atq; multipli-
canda. *l. 28. §. 3. §. 15. ff. de pœn. l. 8. §. 1. C. ad L. Jul. de vi publ.*
quia id non nisi in pœnis (ut *Id.* loquuntur) iterabilibus &
compatibilibus procedit, veluti in pœnâ pecuniariâ aut rele-
gationis vel exilii, quæ pro quantitate delictorum compati-
biliter multiplicari poterunt: Secus vero res sese habet in
pœnis non iterabilibus & inter se compatibilibus, veluti si
pro singulis delictis pœna mortis imponi debeat; quo sanè
casu una aliam absorbet, quia per rerum naturam impossibile
est, unum eundemq; delinquentem sæpius morte puniri. *Ni-
colaus Reusn. lib. 2. Decis. 20. n. 16.* Quibus non resistit, quod
aliàs ob atrocitatem insignem unius delicti aut etiam pluriù
reiterationem, pœna quandoq; exasperari soleat, ita, ut ultimi
supplicii genere aliquo graviore reus afficiatur, & alio quasi
præparatorio excarnificetur aut excrutietur; veluti ut conde-
mnatus ad ignominiam trahæ illigatus, ad destinatum execu-
tioni peragenda locum pertrahatur, & forcipibus candentibus

bus aduratur, ternis vel quaternis vicibus, *Const. Carol. crim. art. 193. & 194.* etenim & hoc duntaxat in delictis atrocissimis obtinet, de quibus hoc ita dispositum expressè reperitur, veluti in latrocinio & infanticidio. *Const. Elect. 3. part. 4. cum.* verò Rapina ex numero atrocissimorum delictorum non sit, neq; ullibi sancitum inveniatur, ut deprædator ob crimen multiplicatum trahæ impostus, ad supplicii locum duci, aut forcipibus candentibus ustulari debeat, utiq; nec tutò & absq; nimia severitate hæc pœna dictari poterit. Hinc etiam refert *Carpz. d. q. 90. n. 29.* judici præfecturæ in *Artisbaug* Mense *Mart. Anno 1630.* à Scabinatu Lipsiensi responsum fuisse, in casu Rapinæ vigesimâ vice commissæ, pœnam ordinariam non esse exasperandam.

XXXV. *Tertiò.* Ubi derobatio cum insigni percussione atq; vulneratione, absq; animo tamen interficiendi fuit perpetrata, tum, quia pœnarum cumulatio regulariter non admittitur, nisi in id, quod plus est in unâ, quàm in aliâ. *l. i. ff. h. r. l. 27. ff. de Oblig. & Act.* Atqui electâ pœnâ mortis, incunctabile est, quin per istius pœnæ executionem perveniatur ad finem pœnæ percussiois; neq; enim huic minori ulterius quicquam inesse potest, quod non majori mortis pœnâ sit comprehensum: tum quia notissimi juris est, majorem pœnam absorbere minorem, nec locum habere hoc in casu pœnarum multiplicationem, juxta tradita *gloss. in l. qui de crimine 9. verb. plurima. C. de Accusat. Nicol. Reusn. lib. 2. decis. 20. n. 8.* qui annectit *sub n. 9.* regulam hanc tunc maximoperè veram esse, si delicta plura ad eundem tendant finem necessariû majoris seu principalis delicti, quod absq; illis nõ tam cõmodè patrari poterat. Præjudicium hanc in rem adducit sapiens laudatus *Carpz. d. q. 90. n. 37.* ita se habens: *So möchte N. N. von wegen solcher begangenen vnd bekandten beschädigung vñ heraubung mit den Schwerdt von leben zum Tode gestrafft vñ vff ein Radt gelegt vnd gestochen werden. B. R. W.*

XXXVI. *Quartò* ubi plures hujus delicti socii atq; consortes extiterunt; tot namq; pœnas esse convenit, quot

D

sunt

sunt delinquentium personæ; ratione profectò justissimâ r.
Etenim quod à pluribus pro indiviso commissum est, singu-
los quoq; in solidum obligat, adeò ut alter conventus, alte-
rum non liberet. *l. 15. §. 2. ff. quod vi aut clam.* Idq; est quod *Ull-
pian. in l. 21. §. pen. ff. de Furt.* rescribit: plures fures, qui con-
junctis operis tignum aliquod gravius sustulerunt, in solidū
teneri. Et licet adductæ leges de delictis, ubi ad pœnam dun-
taxat pecuniariam & interesse agitur, conceptæ sint; attamen
exir de minimè inferendum erit, in aliis criminibus, in quib; *ad
pœnam capitalem & corporis afflictivam proceditur, di-
versum quid statuendum esse, suadente hoc Nov. 70. Leon. in-
verb: Ut omnes quotcunq; fuerint, eodem supplicio afficiantur; ta-
meti parem operam rei perpetranda non omnes adhiberint; non
enim si quis ipse manus inferenda neci non admoverit, continuo
insons & à pœna immunis esse poterit &c.* Quod si auctoritas hu-
jus juris tibi Canonica non est, sufficiat Serenif. Elect. *Augusti
sanctio in Const. 32 part. 4. §. vnd wo iherer viel zu gletch stelen ic.
ex qua id capias velim, ibidem Illustrissimum constituentem
in furto à duobus vel pluribus commissio, omnibus ex æquo
laquei pœnam dictare; siquidem portio ad unumquemq; il-
lorum ex re furata perveniens, valorem quinq; Ungaricorum
excesserit, unde sic colligo: Si pluribus furti sociis æqualis
pœna infligenda est, sequitur quod multò magis pluribus Ra-
pinæ consortibus, idem supplicium irrogari debeat. Atqui
verum prius. E. & posterius. Majoris connexio patet ex *l. 14.
§. 13. ff. quod met. caus. l. 2. §. 10. ff. h. t.* ubi Raptores furibus mul-
tò improbiores dijudicantur. Minoris lux mutatur ex jam
adducta. *Const. Elect. 32.* Immotè igitur stabit conclusio, ex ve-
ritate præmissarum collecta, cui non parum quoq; suffraga-
tur id, quod apud *Dn. Carpz. de quinq; Raptoribus, qui consi-
lio præmeditato tres equos vehiculo junctos vi abduxerant,
præjudicii loco positum offenditur d. q. 90. n. 37. ibi: So möch-
ten sie alle fünfse wegen solches begangenē vnd bekanten Strafe
senraubes mit den Schwerdt von Leben zum Tode gestrafft vnd
eines jeden Körper vff ein sonderlich Radt gelegt vnd gestochten
werden B. R. B.* Observes tamen prædicta procedere, ubi
non*

non adeo magnus est delinquentium numerus, ceteroquin
si coniosa extat peccantium farrago, forte severitatis rigor
temperandus erit. Et in hanc sententiam scribit *Augustin.*
c. 25. in fin. distinct. 50. Ubi populorum strages jacent, ibi seve-
ritas mitiganda est, ut majoribus malis sanandis charitas sin-
cera subveniat. Et *Honorius cap. fin. de transact.* poteris, *in-*
quit, interdum aliquid severitati detrahere, prout (statu imper-
rii, & excedentium multitudine, provida deliberatione pen-
satis) videris expedire. Hinc quoq; fluxisse videtur Romano-
rum aliarumq; gentium institutum, quibus mos fuit, ut e multis
fortitione decimum, interdum viciesimum, tricesimum, vel etiam
centiesimum educerent, qui ceteris pari terrore ac damnatio-
ne affectis, solus tamen poenas lucret. Cujus rei meminit
Cicero in Orat. pro Cluentio stylum in hac laxans verba: Statu-
erunt ita majores nostri, ut si a multis esset flagitium rei mili-
taris admissum, fortitione in quasdam animadverteretur, ut
metus videlicet ad omnes, poena ad paucos perveniret &c.
Liv. lib. 2. Appius Claudius Consul, *inquit,* advocata concio-
ne infectus haud falso in proditorem exercitum militaris di-
sciplina, desertorem signorum, ubi signa, ubi arma essent,
singulos rogitans inermes milites, signo amisso signiferos,
ad hoc centuriones duplicariosq; qui reliquerant ordines,
virgis caecos securi percussit, caetera multitudo decimo quisq;
ad supplicium lecti.

XXXVII. *Quinto.* Ubi rei etiam minimi valoris de-
pradatio facta. Et hac quidem de controversia cum *supra*
satis superq; actum fuerit, crambem bis coctam non appona-
mus, lectorem remittentes ad *th. 17.* ubi rationes, ut opina-
mur, sat praevalidas pro stabilienda hac assertione adduxi-
mus, eandemq; sententiam Scabinatus Lipsiensis elegantissima
corroboravimus.

XXXVIII. *Sexto.* Ubi Raptor poenitentiam agit, Do-
minoq; res ablatas restituere paratus est. Perspicue hoc ipsum
probat *l. 5. ff. h. t.* Ubi *Gajus* ita rescribit: *Non prodest ei, qui vi-*
rapuit, ad evitandam poenam, si ante judicium restituat rem, quam
rapuit. Cujus rei rationem reddidit *Ulp. in l. 65. ff. de Furt.*

nemo enim tali peccato poenitentia suã nocens esse definit. Parum refragatur, quòd aliàs in criminibus non ad eò atrocibus poenitentes veniam poenã consequantur. *t. ii. ff. de in jus vocand. l. 4. §. 6. C. de heret. & manich.* veluti etiam in crimine furti expresse dispositum est in *Const. Elect. 32. §. vnd nach dem part. 4. ibi*: So ihres begangenen Lasters zeitliche Reue tragent. Probè namq; distinguendum est, an delinquentes nondum accusati, nec à Judice præventi, maleficium spontaneã confessione revelent, sicq; ad asyllum poenitentia confugiant; an verò serò nimis, & jam actione publicã pulsi, vel planè in carcerem detrusi, hoc faciant: Priori casu mitigationi locum relinquunt adducta leges, posteriori non utiq;. Quis enim tam malefanz & perdita mentis esset, qui cùm semet accusatum, jamq; vinculis constrictum conspiceret, medium hoc elabendi non ambabus manibus apprehenderet? Cæterum quod Raptor etiam nondum accusatus poenitentia suã gratiam nullam consequitur, illud propterea fieri existimamus, quia hoc in crimine lex severitatem judici expresse injunxit; aliter atq; *Carpz.* qui poenitentiam post delictum consummatum nullatenus mitigare poenam ait, quando res in integrum statum post consummationem restitui nequit *d. q. 90. n. 59.* Hanc enim responsionem erroneam esse liquet non modo ex *art. 14. lib. 2. Landr. in verb. tomper denn ohne den Tod den vor Gerichte/ vnd bekennet er es/ ehe man vber ihn klaget/ vnd beut sich darumb zu rechte man soll ihm sein Hals niche vertheilen/ & paulò post/ Vmb den toden Mann aber mag ihn nitemand an den Hals sprechen/ also er weil er sich zu rechte darumb bott/ ehe man auff ihn klagere ic.* Verùm etiam ex subjecto casu perquam notabili, qui ad Nobilissimos quondam hujus loci Scabinos, *Mense Octobr. Anno 1609.* fuit delatus, quo maritus quidam ultra 2000. florenorum in bonis habens, & alioquin bonæ famæ, statim atq; capturam mulieris, cum qua adulterium perpetraverat, rescivisset, & antequam adultera quicquam de se & sociis criminis falsa esset, se ipsum judici ultro obtulit, & delictum factus mitigationem poenæ, concurrentibus aliis circumstantiis urgentibus (quas exprimit

Dn.

Dn. Petr. Theod. p. m. loco i. citato) ad multam duntaxat 250.
florenorum condemnatus fuit, notante jam ja laudat
in Disp. Colleg. crim. 10. th. 4. lit. Q.

XXXIX. *Septimò.* Ubi consilium auxiliumve præstitum, vel mandatum ad rapiendum datum est. Paria namq; judicantur, damnus dedisse, seu factum perpetrasse & causam eidem præbuisse. *l. 169. ff. de R. J. l. 1. §. 12. ff. de vi & vi arm.* Bellissima sese hic offert quæstio; Utrum duo hæc, consilium & auxilium conjunctim requirantur, ad hoc, ut Ordinaria locum habere possit pœna, an verò alterutrum horum sufficiat? Circa hujus decisionem sequentia probè perpendenda sunt (1.) dupliciter hic usurpari consilium, vel pro specie cujusdã mandati, proq; impulsione & instructione, prout accipitur in *l. 50. §. 3. l. 52. §. 19. ff. de Furt. l. 53. §. ult. ff. de V. S.* vel pro simplici monitione & hortatione; veluti si quis egestatem professo, & pecuniam petenti simpliciter suadeat, ut Rapinam sibi quærat; quo pertinere videtur *l. 36. in pr. ff. de Furt. §. 11. in fin. Inst. de Oblig. quæ ex delict. nasc.* (2.) Auxilium vel opem ferre sumi & latius & strictius. Strictius quidem, cum quis deliberatò atq; fraudulenter auxilium reale per actum proximum Raptori præbet, vel præsens manu sua auxilium cooperativum præstando, aut absens instrumeta ad rapiendum prudens sciens commodando, quo de *l. 54. §. pen. ff. de Furt.* Latius auxilium ferre significat præbere adjumentum per actum remotum, unde causa immediata deprædationi non datur, veluti si quis indicio ac demonstratione, modum & occasionem rapiendi notam faciat, aut locum ubi viatores morantur ostendat (3.) opem ferri tribus tēporib; vel ante maleficium, vel in ipso maleficii actu, vel post maleficiũ commissum. His ita prælibatis tales extruimus regulas. *Prior* hæc esto: Quicumq; consilium absq; auxilio præbet, pœnã Rapinæ ordinariã non tenetur. Consilium illud, sive in terminis simplicis monitionis subsistat, sive latius sese extendat, ita ut & instigationem atq; instructionem comprehendat, nihil refert, si consideramus pœnam gladii ordinariã, quæ secundum sanctionem Carol. & jus consuetudinarium malefa-

tori venit infligenda, ceu quidem ex regula sequenti fiet ma-
nifestum: Quatenus vero loquitur de poena ordinaria,
habito respectu ad jus nostrum civile Romanum, certum
est, consilium posteriori modo sumptum in crimen Rapinae
incidere. *l. 52. §. 19. ff. de Furt.* Si modo, quod addendum est,
alter consilium hoc secutus, Rapinam commiserit; cetero-
quin si eo consilio usus non sit, verius est, cessare vi bonorum
Raptorum actionem. *d. l. §. 1. 53. §. 1. in fin. ff. de U. S. Altera*
regula sic habet: Quicumque ante Rapinam commissam, vel
in ipso actu facinoris hujus deliberato & dolose per actum
proximum Raptori auxilium praebet reale, ac per hoc causam
dat depraedationi immediatam, Rapinam insecuta, gladii poe-
na est plectendus. Regula haec tria conjunctim requirit (1)
ut auxiliator fraudulenter opem Raptori praestet, consilio
deliberato praecedente, daß sie sich miteinander darzu vergle-
ben. Ignorantia enim facti excusat a delictis. *l. 18. C. ad L.*
Jul. de adult. & voluntas atque propositum delinquendi distin-
guit maleficia. *l. 14. ff. ad L. Cornel. de Sicar.* Hinc Bald. in *l. 4.*
vers. nota 6. C. de Serv. fugitiv. inquit: Si commodavi equum,
vel famulum alicui, dicenti se velle ire in villam, cum iret ad
occidendum hominem, me non teneri, cum delictum non
venerit in mentem meam. (2.) Ut auxilium reale prebeatur,
hoc est, ut quis manu sua auxilium cooperativum praestet, sine
quo quis Rapinam vel omnino non, vel non facile posset
perpetrare; veluti ut quis viatores aggrediatur, verbis aut mi-
nis terrorem incutiendo, ac praeveniendo ne effugere queant,
aut si effugiant, res relinquere cogantur. (3.) Ut Rapina sit
subsecuta. *d. l. 52. §. 19. ff. de Furt.* Ubi disertis verbis dicitur,
quod opem ferre & consilium dare tunc noceat, cum secuta
contrectatio est. Sequitur Tertia regula: Licet quis depraedatio
auxilium & opem praebet, attamen si delicto jam com-
misso & perfecto hoc fiat, neuriquam is gladio, sed poena ex-
traordinaria, pro judicis arbitrio, puniendus est. Poena enim,
cum delicto proportionata esse debeat, iniquum profecto es-
set, eadem animadversione auxilium in ipso Rapinae actu &
post

post delictum perfectum præstitum coerceri. Videatur *Carpz. part. 2. præct. crim. q. 57. n. 36. & mult. seqq.*

XL. *Obtudo & ultimo.* Ubi Robaria in villis, oppidis vel ædibus privatis doloso ac hostili animo commissa est, tum ob generalitatem textus in *art. 13. lib. 2. Landr. & art. 126. Ordin. crim. Carol.* tum quia quilibet in domo suâ ceu tutissimo receptaculo & ratione personæ & ratione bonorum suorum securus esse debet. *l. 18. ff. de in jus vocand.* tum quia is, qui in villa vel ædibus homines violentâ ac hostili manu spoliat, pacem violat publicam, quemadmodum ex ipsius constitutionis pacis publicæ subjectis constat verbis: *So einer den andern oder die Seinigen eigenthätiger wesse betrieger/beraubet/ sähet/ vberziehet/befädet/mit Plündern/Rauben/Brennen/Worden/ Beschädiget* &c. Et ita quoq; pronuntiarum fuisse in Scabinatu Lipsiensi testatur *Carpzov. d. q. 90. n. 77.*

XLI. *Persectâ* sic poenâ *Ordinariâ*, iusto nunc ordine ad *Extraordinariam* nos convertimus. Diximus verò eandem esse vel *Exasperatam*, vel *Mitigatam*. *Missâ Illa, Hujus causæ* tantummodò curâ nobis cordiq; erunt.

XLII. Quanquam autem, quæ sint istæ causæ, ob quas poenâ *Rapinæ* ordinaria remitti, aliq; mitior substitui potest, certa definitione comprehendi nequeat; cum iudicis potissimum arbitrio hæc res sit relicta. *l. 32. ff. de poen. l. 3. C. ex quibus caus. infam. irrog.* exempli tamen gratia si quasdam in chartas conjecerimus, à proposito nostro non omninò erit alienum.

XLIII. *Princeps* mitigationis causâ est *carentia doli*. Ubicunq; enim ille deficit, ibi poenâ cessat ordinaria. *l. 7. ff. ad L. Cornel. de Sicar.* Quocirca si quis eum, qui alium in via publica spoliavit, rursus in continenti spoliat, eâ quidem mente, ut rem vero suo Domino, qui fortè procul non abest, restituat, meritò exulante ordinariâ poenâ, arbitraria obtinebit (i.) quia natura inter homines cognitionem quandam constituit. *l. 3. vers. & cum inter nos ff. de J. & J. quæ monet,*

ner, ne non solum alios lædamus, sed etiam ut beneficio afficiamus. l. 7. in fin. ff. de Serv. exportand. (2.) Quia, qui non repellit à Socio injuriam, si potest, tam est in vitio, quam ille, qui facit. l. 45. in pr. ff. ad L. Aquil. c. quantæ. 47. de sentent. excommunic. in 6. (3.) Quia in *Consi. crim. Carol. art. 150. §. 1.* expresse concessa est defensio, quæ pro rebus extranei suscipitur ibi: *Item So etner zu rettung etnes andern Leib/ Eiben/ oder Gut jemand erschläget ic.* Dissentit à nobis *Carpzov. d. q. 90. n. 53.* Sed quam feliciter, ipse videat. Ratio profectò, quæ utitur nim. non tam damnum per deprædationem datum, quam pacis publicæ violationem in causa esse, quare ejusmodi malefactores extremo supplicio sint subjugandi, ficulnea est, & ipsius scriptis protinus contraria. Audiamus quid dicat in *part. 1. præct. crim. q. 35. n. 20.* Tertium (*inquit*) requisitum ad fundandam superfracta pace jurisdictionem est dolus malus, hoc est, ut vis publica, quam armatâ manu & collectis hominibus fieri, dixi, proficiscatur ex vero dolo, atroce malitiâ, ex proposito & destinata offendendi voluntate, præcedente & communicato consilio, de industria & datâ operâ, juxta verba constitutionis pacis publicæ, *sürsichtlich/ gefährlich vnd freventlich ic.* Ast, ubi fides, in defendente res alienas dolus malus? Ubi atrox malitia? Ubi offendendi voluntas? Nullibi certè conspicietur.

XLIV. *Secundam* mitigationis causam suppeditat *iracundia.* Difficilimum enim est, justum dolorem temperare. l. 38. §. 8. ff. ad L. Jul. de Adult. & inconsultus calor, vitio caret, ac proinde nullam pœnam meretur. l. 1. §. 5. ff. ad SCtum Turpil. & ignoscendum est ei, qui voluit se ulcisci provocatus. l. 14. §. 5. ff. de bon. libert. Notabile hanc in rem præjudicium affert *Carpz. part. 2. præct. crim. q. 91. n. 47.* quod videtur.

XLV. *Tertiò* minuitur pœna ordinaria in crimine *atentato*, effectu non subsecuto, juxta *ordin. crim. Carol. art. 178. vers. Aber in einen Fall härter denn in andern/ angesehen gele-*

Gelegenheit vnd Gestalt der Sachen / darumb sollen solcher Straffe halben die Richter Narhs pflegen ic. Cui accedit, viva juris ratio : Ubi non est Rapina, ibi nec poena Rapina. Atqui reo in ipso Rapinae actu deprehenso, priusquam quid surripiat vel auferat, Rapina proprie commissa non est. E. &c. Assumptio expedita est, & probatur tum ex l. 21. §. 7. ff. de Furt. tum ex ipsa Rapinae definitione, ubi generis loco posuimus contrectationem. Est autem contrectatio proprie amotio de loco ad locum. l. 3. §. 18. ff. de acquir. vel amitt. poss. l. 67. in pr. ff. de Furt. Nec sufficit amotio rei simplex, in loco ubi reperitur, sed necesse est, ut amoveatur, & deferatur extra illum locum, ad locum destinatum. l. 21. in pr. §. 5. l. 22. §. 1. ff. de Furt. Et huic sententiae adfunt Scabini Lipsienses, referente Dn. Carpz. d. q. 91. n. 34.

XLVI. *Quarta* causa mitigationis consistit in *Permutacione coacta*. Hac namq; pro violenta Rapina proprie habenda non est, secundum illud proverbium, quod lippis atq; tonforibus haud est incognitum; Wechsel ist kein Raub: Quod tamen non ita simpliciter, sed cum mica salis intelligendum, ubi videlicet aliqua inter res permutatas adest proportio, valorq; haud multum inaequalis; quod si enim grassator rem majoris pretii pro re etiam minima, & vix tribus nebulae cyathis mercali auferat, quin vera perpetretur Rapina, haesitandum plane non est. Et secundum haecenus dicta perpetuam duntaxat relegationem cuidam depradatori dictam fuisse, tradit Carpz. d. loc. n. 11.

XLVII. Mitigationis causis quinto accensetur *dira Famis necessitas*, qua de in art. 166. *Const. crim. Carol. V.* haec leguntur verba: So jemand durch rechte Hungers Noth die er/ sein Weib oder Kinder leiden/ etwas von essenden Dingen zu/ stehlen geursacht wuerde/ wo dann derselbe Diebstahl daffet/ groß vnd kündlich wehre/ sollen abermahls die Richter vnd Richter Narhs pflegen ic. Rationem plerumq; hanc reddunt Dd. quia tempore necessitatis omnia sunt communia; quod quidem perperam ostendunt ex l. 2. §. 2. *vers. fin. ff. ad L. Rhod. de*
E jact.

jaft. rectè ob id reprehensi à *Dn. Riemer. Decad. 12. q. 4.* Melior est, quòd ignoscendum sit ei, qui se & sanguinem suù qualitercunq; redimere satagit. *l. 1. in fin. ff. de bon. eor. qui ante sentent. &c.* & quod fames inevitabilem inducat necessitatem, quæ omnes solvit leges. *cap. 29. caus. 1. q. 1. cap. 11. de consecrat. distinct. 1. c. 2. distinct. 4.* Verùm hæc sententia ita exaudienda est, ut tùm demum procedat, cùm subsidia ordinaria penitus deficiunt, ita ut vel laborando, vel mendicando, quantum ad vitam sustentandam sufficit, corradi nequeat, sed vel omnino moriendum sit, vel rapiendum: Quo etiam casu Raptori fustigationis tãrummodò pœnam imponendam esse, censuit Scabinatus Lipsiensis ad requisitionem Wolffgangi Theod. à *Schleinitz. Mens. Aug. Anno 1630.* ut refert *Carpz. d. q. 91. n. 48.*

XLVIII. Suadet deniq; mitigationem occulta deprædatoris *Receptio*, pariter atq; rerum *Rapinæ* vitio affectarum. *Emprio*, nec non nuda earundem *Participatio*. De Receptatore illo non loquimur, qui in simul criminis extitit socius, quem alias eadem cum principali pœnâ coerceri, liquet ex *l. 1. C. de his qui latr. vel alior. crim. reos.* in verb. *Occultando eum eamve sociarunt &c.* Sed de eo, qui nudum saltem in laribus familiaribus reo præstat refugium, quem extra ordinem arbitrio judicantis puniendum esse, rectè itavit *Dn. Petr. Theod. p. m. in Diss. Colleg. crim. 3. th. 15. lit. C.* maxime si cognatum aut affinem is receperit. *l. 2. ff. de recept.* Ignoscendum enim aliquo modo est illi, qui consilium pro tuendis suis inivit. *arg. l. 1. ff. de his qui ant. sent. mort. &c.* Quapropter patrem hoc casu, qui filium occultaverat, pœnâ solummodò pecuniariâ multari placuit Scabinis Lipsiensibus, notante *Carpzov. part. 4. pract. crim. q. 134. n. 51.* Præterea eum quod attinet, qui res prædâ comparatas scienter & dolo malo emere non erubuit, sic sentimus; illum videlicet non modò ad rei empræ restitutionem Domino teneri. *l. 2. C. de Eurt.* verùm etiam pœnâ arbitrariâ, carceris, relegationis, vel etiam quandoq; multâ pecuniariâ plectendum esse, secùdùm ea quæ tradit *Carpz. part. 2. pract. crim. q. 87. n. 60. & seqq.* ad quem me remississe sufficiat.

Ex

Ex hisce iudicium quoq; ferri potest de illis, qui de rebus de-
prædatione ablatis participant, easq; dilapidant; nimirum, ne
illos quidem poenâ gladii ordinariâ afficiendos esse. Quan-
quam enim negari haud queat, hosce Rapinam approbare &
quasi ratificare; quia tamen operam ipsi suam in actu depræ-
dationis planè non applicuerunt, quin à poenâ mortis sint
immunes, extra omnem dubitationis aleam positum vide-
tur, ne par adjuvantes & approbantes poena expectet: cum
approbantes non tam graviter peccent, ac illi, qui opem &
auxilium præbent, uti expeditum est. Atq; secundum hanc
assertionem, remissâ gladii poenâ, participantibus non nisi
perpetuam relegationem impositam fuisse, pronunciatO Sea-
binorum Lipsi. firmat *Carpz. d. q. 78. n. 45.*

XLIX. Restaret adhuc, ut novissimè, ultimum quoq;
processus criminalis actum, videlicet *Executionem* contem-
plaremur; verùm ne legem Disputationis transgrediamur,
pedem hîc figimus, lectorem benevolum obnixè rogantes,
ut si quid forsitan erratum in ea vel minùs appositè scri-
ptum inveniatur, id communi hominum conditioni cum
Sacratissimo Imperatore haud invito adscribat, in *Const. Tan-
ta de Confirm. S. 14.* memor in super sententiæ illius Mar-
tiani in *l. 65. S. 3. ff. de Legat. 3.* Omnes adhuc discere posse,
& omne artificium recipere incrementum. Quod si id, ut
speramus, impetraverimus, alterum etsi pedem in tumulo
habuerimus, non pigebit tamen aliquid addiscere. *l. 20. ff.
de Fideicommiss. libertat.*

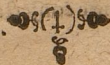
MANTISSA.

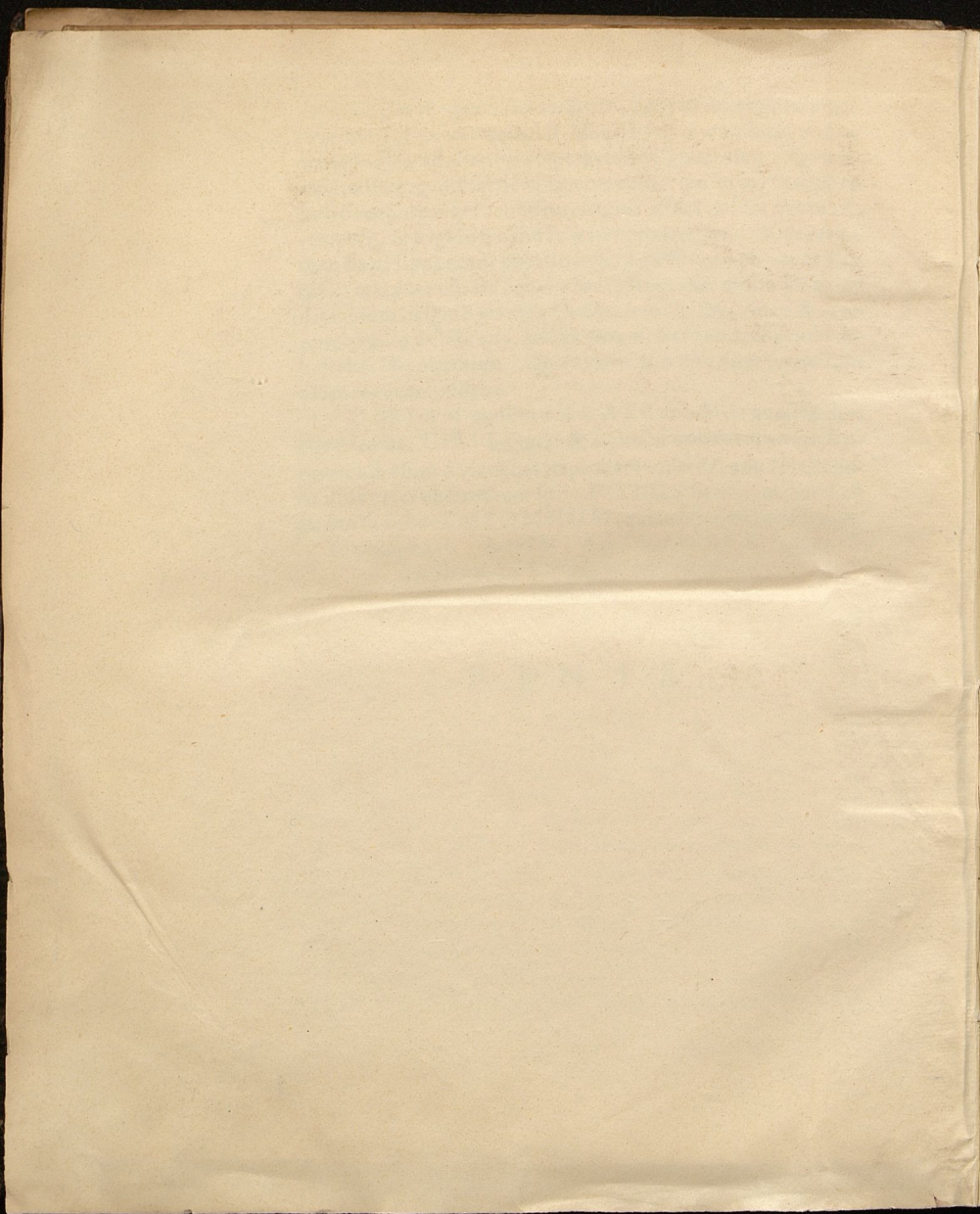
Uti per ARCULAM intellexit Marcianus in *l.
39. ff. de religio. & sumpt. funer.* bonus noster, ut-
pote antiquitatis ignorantissimus, non intellexit
Accursius; existimans, casam fuisse, in qua ultra
montes magni homines imponerentur sub terra.
Nimium quantum absurda hæc coniectatio! Ait enim in *d. l. 39.
Mar-*

Marcianus, arculam in commodiorem locum transferri potuisse; quod utiq; casæ ejusmodi, ceu rei immobili malè ad commodaveris. Unde in Epitaph. An. Crestinæ sic legitur: **NE QUIS NOS INQUIETET EX ARCA NOSTRA, NEQUE AB ANTE ALIAM PONAT, AUT COMMUTET.** Deinde arcæ olim non nobile tantùm sepulchri genus arguebant; quomodo quidem Scipionis corpus arcâ conditum, refert Senec. *epistol. lib. 13.* sed & plebejum maximè, ut vel ex *Lucan. atq; Horat.* notat Cujac. *lib. 11. obs. 21.* Quid ergò? Suspicamur cum Jacob. Rævard. *lib. 2. Varior. c. 4.* ad eam sepeliendi rationem respexisse Marcianum, cujus nobis memoriam ministrat familiaris noster Cassiodorus, Scriptor omni eruditionis genere sublimissimus. Sic verò ille *lib. 3. variar. epistol. 19.* *Et idè artis tuæ peritiâ delectari, quam in excavandis & ornandis marmoribus diligenter exerceas, præsentî auctoritate concedimus, ut te rationabiliter ordinante, dispensentur arcæ, quæ in Ravennati urbe ad recondenda funera distrahuntur, quarum beneficio cadavera in supernis humata, sunt lugentium non parva consolatio: quoniam anima tantum de mundi conversatione discedunt, corpora verò dulces quondam superstites non relinquunt.* Eoq; sensu accepisse arcam lapideam visus est etiam Cajus in *l. 7. §. 1. ff. d. t.* itemq; Frontin. *de divers. mensur. agror. lib. 1.* Vide sis Johann. Kirchmann. *de funerib. Roman. lib. 3. c. 15. in fin.* Ac ejusmodi arcas & quidem marmoreas, cum Accursii, Odofredi & Roffredi, Bononiæ; tum aliorum alibi in Italia passim etiamnum extare, testem cito ocularem Heinric. Salmuth. in *Not. ad Guidon. Panciroll. lib. rer. memorabil. deperditar. tit. de exequ. mortuor. pag. 723.*

DEO TRISMEGISTO
GLORIA.

ULB Halle

3

003 252 736

Sb.

V017

14

DISPUTATIO JURIDICA
DE
RAPINA,

Cr. 9 num. 61.
1640, 2 /

P 435

Quam
Duce Christo,

*Indultu Magnifici atq; Nobilissimi Jctorum
in inchtâ Salanâ Ordinis,*

SUB PRÆSIDIO
VIRI

*Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimi, atq;
Excellentissimi,*

**DN. ZACHARIÆ Præschenkens
JCTI EXIMII, CONSILIARII SAXONICI**

gravissimi, Pandectarum Professoris meritissimi,

*Curiae item Provincialis & Scabinatus Adessoris spe-
ctatissimi; Dn. Praeceptoris, Patroni ac Promo-
toris sui continuo observantiae & ho-
noris cultu reverenter
prosequendi:*

Publico Eruditorum examini subjicit

FRIDERICUS Freiesleben/ Eisenbergensis.

In auditorio Jctorum.
Ad diem Novembr.

JENÆ,
PRELO LOBENSTEINIANO.
ANNO clj lxx.

30

